

Sygn. akt I A Ca 342/15

POSTANOWIENIE

Dnia 21 sierpnia 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący : SSA Krzysztof Chojnowski (spr.)

Sędziowie: SA Elżbieta Kuczyńska

: SO del. Bogusław Suter

Protokolant: Iwona Aldona Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2015 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa **M. T. (1)**

przeciwko **M. K.**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji **pozwanej**

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku

z dnia 3 listopada 2014r., sygn. akt I C 872/14

p o s t a n a w i a:

I. uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie w sprawie;

II. zasądzić od powoda na rzecz pozwanej 7.217 zł tytułem kosztów procesu za pierwszą instancję;

III. zasądzić od powoda na rzecz pozwanej 12.900 zł tytułem kosztów procesu za drugą instancję.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2014 roku Sąd Okręgowy w Białymstoku uznał za bezskuteczną w stosunku do powoda M. T. (1) umowę z dnia 20 maja 2009 roku w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza A. K. w Kancelarii Notarialnej w S., mocą której małżonkowie E. i E. S. (1) darowali pozwanej M. K. (de domo S.) prawo własności nieruchomości położonej w S., oznaczonej w ewidencji gruntów numerem działek (...), dla której Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Zamiejscowy X Wydział Ksiąg Wieczystych z siedzibą w S. prowadzi księgę wieczystą (...), któremu przysługuje względem E. S. (2) wierzytelność stwierdzona prawomocnym wyrokiem zaocznym Sądu Okręgowego w Białymstoku I Wydział Cywilny z dnia 18 marca 2011 roku w sprawie sygn. akt IC 1751/10, zaopatrzonym w klauzulę wykonalności. Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powoda 8.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa 14.000 zł tytułem opłaty, od uiszczenia której powód został zwolniony.

Apelację od powyższego wyroku złożyła pozwana, zaskarżając go w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Na rozprawie przez Sądem Apelacyjnym, w dniu 21 sierpnia 2015 roku, powód oświadczył, że cofa powództwo i zrzeka się roszczenia ze względu na wygaśnięcie zobowiązania pomiędzy dłużnikiem E. S. (2) a wierzycielem M. T. (2), co jest konsekwencją zawartej ugody obejmującej częściowe zaspokojenie wierzyciela i zwolnienie z obowiązku uiszczenia pozostałej części wierzytelności. Nadto wniósł o zasądzenie od powódki kosztów procesu, ewentualnie o nie obciążaniem powoda powstałymi kosztami.

Pozwana wniosła o zasądzenie kosztów za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 203 § 1 k.p.c. pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. Wbrew literalnej wykładni art. 203 § 1 in fine k.p.c. cofnięcie pozwu może być dokonane także po wydaniu wyroku, a przed jego uprawomocnieniem się i przed zaskarżeniem (art. 332 § 2 k.p.c.), jak też w postępowaniu apelacyjnym, kasacyjnym i ze skargi o wznowienie postępowania.

Wobec cofnięcia na rozprawie apelacyjnej w dniu 21 sierpnia 2015 roku powództwa wraz z zrzeczeniem się roszczenia, na podstawie art. 386 § 3 k.p.c. uchylono zaskarżony wyrok i umorzono postępowanie w sprawie (pkt I postanowienia).

W razie umorzenia postępowania na skutek cofnięcia pozwu zasadą jest, zgodnie z art. 203 § 2 in fine k.p.c., że powód, na żądanie pozwanego, zwraca mu koszty procesu, jeżeli sąd już przedtem nie orzekł prawomocnie o obowiązku ich uiszczenia przez pozwanego.

Co prawda doktryna i orzecznictwo przewidują w analizowanej sytuacji procesowej możliwość odstąpienia od obowiązku zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, jednakże wymaga to wykazania przez powoda, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia powództwa. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 k.p.c.), pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (por. post. SN z 12.4.2012 r., II CZ 208/11, L.).

Powód twierdził w niniejszej sprawie, że to on jest uprawniony do żądania zasądzenia na jego rzecz kosztów procesu, ewentualnie wniósł o wzajemne zniesienie kosztów postępowania. Wskazywał, że cofnięcie powództwa związane było z wygaśnięciem wierzytelności w wyniku częściowej spłaty długu przez dłużnika E. S. (2) i umorzeniem reszty zobowiązania przez wierzyciela. Ponadto samo wszczęcie postępowania ze skargi pauliańskiej miało być konieczne do obrony praw powoda, gdyż majątek, jakim dysponował dłużnik, był niewystarczający do zaspokojenia wierzyciela.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wnioski powoda w tym zakresie nie zasługują na uwzględnienie. Przede wszystkim, pozwana nie była dłużnikiem powoda i to nie ona dokonała częściowej spłaty zobowiązania, nie zachodzi zatem przypadek, że powód faktycznie, mimo cofnięcia pozwu, wygrał sprawę. Nadto powód, zawierając ugodę z dłużnikiem, winien mieć świadomość skutków prawnych, jakie wywrze wygaśnięcie zobowiązania również wobec niniejszego postępowania. Obowiązkiem powoda było zatem uwzględnienie, w momencie zawierania ugody, wszelkich kosztów, jakie były związane z tą czynnością. Cofając powództwo powinien on mieć świadomość obowiązku zwrotu kosztów procesu, jakie poniosła pozwana. W konsekwencji, należy założyć, że w kwocie zawartej w ugodzie mieści się element ekwiwalentu za koszty procesu poniesione w niniejszej sprawie. Przy tym, nie zasługuje na uznanie twierdzenie, że wniesienie skargi pauliańskiej było niezbędne do ochrony praw powoda. Podkreślenia wymaga bowiem, że w momencie wniesienia powództwa toczyło się wobec dłużnika E. S. (2) postępowanie egzekucyjne, w tym czasie posiadał majątek on w postaci nieruchomości do której mogła być skierowana egzekucja. W konsekwencji istnieją

wątpliwości co do tego, że dłużnik był całkowicie niewypłacalny, a wniesienie przedmiotowego powództwa było niezbędne.

W związku z powyższym należy uznać, że w obu instancjach nie było podstaw do odstąpienia, na podstawie art. 102 k.p.c., od obciążania powoda obowiązkiem zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanej, a tym bardziej zasądzenia od pozwanej tych kosztów na jego rzecz.

W konsekwencji w pkt II orzeczenia, na podstawie art. 98 k.p.c., Sąd Apelacyjny zasądził od powoda na rzecz pozwanej 7.217 zł tytułem kosztów procesu za pierwszą instancję. W skład tej kwoty wchodzi wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika w wysokości 7200 zł (§ 6 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu) i opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Natomiast w pkt III zasądził od powoda na rzecz pozwanej 12 900 zł tytułem kosztów procesu za drugą instancję, mając na względzie koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5.400 zł (§ 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 powyższego Rozporządzenia), jak też wniesioną opłatę od apelacji w wysokości 7.500 zł.